

Sofia Virta vihr ym.

Kirjallinen kysymys lasten oikeuksien turvaamisesta varhaiskasvatuksessa

Eduskunnan puhemiehelle

Varhaislapsuus on erityisen intensiivinen ja merkittävä kehityksen ja oppimisen aika ihmiselämässä. Siksi se, mitä lasten elämässä tapahtuu tuona aikana, on merkityksellistä sekä heidän elämänsä senhetkisen laadun että tulevan kehityksen kannalta. Varhaislapsuudessa lapsi elää ja kasvaa osana ja osaksi yhteisöään ja ympäröivää yhteiskuntaa. Varhaisten vuosien merkitys lapsen koko oppimisen ja elämänpolun kannalta on keskeinen.

Varhaiskasvatus on keskeinen lapsia ja heidän perheitään koskeva palvelu. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka.

Varhaiskasvatus, esiopetus sekä perusopetus muodostavat lapsen kehityksen ja oppimisen kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden ja perustan elinikäiselle oppimiselle. Varhaiskasvatukseen osallistumista ja sen myötä lasten saamaa tukea pidetään yleisesti merkityksellisenä lapsen varhaisvuosien kehityksen ja oppimisen, mutta myös myöhemmän koulumenestyksen ja elämänhallinnan näkökulmasta. Lapsille muodostuu inhimillistä pääomaa, joka auttaa myöhemmissä opinnoissa ja mielekkään elämän rakentamisessa. Varhaiskasvatuksen vaikutukset ovat erityisen suuret niillä lapsilla, joilla on pulmia kehityksessä ja oppimisessa tai joiden elinolot ovat vaikeat.

Varhaiskasvatuksen vaikuttavuutta koskevat tutkimukset ja suositukset kuitenkin painottavat sitä, että vain laadukas varhaiskasvatus tuottaa positiivisia vaikutuksia. Suosituksissa ja tutkimuksissa keskeisiksi laatutekijöiksi on todettu henkilöstön koulutus ja osaaminen: on tärkeää ymmärtää lapsen kehitystä, kyetä organisoimaan pedagogisia tilanteita sekä kyetä sensitiiviseen pedagogiseen ohjaukseen ja vuorovaikutukseen. Tehdyt tutkimukset osoittavat, että henkilöstön työoloilla ja ammatillisen kehittymisen mahdollisuuksilla on tärkeä merkitys myös varhaiskasvatuksen laadulle. Ilman tekijöitä, ei ole varhaiskasvatusta ja ilman riittävää määrää ammattilaisia varhaiskasvatuksen arjessa ei ole laadukasta varhaiskasvatusta.

Varhaiskasvatus kamppailee henkilöstövajeen keskellä. Ammatillaiset uupuvat ja vaihtavat alaa. Kunnat ovat vastuussa varhaiskasvatuksen järjestämisestä, ja erot kuntien välillä varhaiskasvatuksen tilanteessa vaihtelevat. Nykyisillä resursseilla on monin paikoin suuria haasteita ylläpitää laadukasta ja sensitiivistä kohtaamista sekä vuorovaikutusta tai turvata varhaiskasvatukselle laissa määriteltyjä tehtäviä, millä on todella merkittävät vaikutukset yhteiskunnallisesti. Varhaiskas-

Kirjallinen kysymys KK 619/2021 vp

vatuksessa tarvitaan työn vaativuutta vastaava palkka, kohtuullinen ryhmäkoko ja lisää pysyvää henkilöstöä.

Yksi keino kouluttaa alalle lisää varhaiskasvatuksen opettajia on jatkaa varhaiskasvatuksen opettajan monimuotokoulutusta, jotta alalla jo työskentelevät lastenhoitajat voivat pätevoityä varhaiskasvatuksen opettajiksi. Jotta koulutukseen voi hakeutua, pitää hakijalla olla suoritettuna kasvatustieteen perusopinnot, kelpoisuus lastenhoitajan tehtävään ja vähintään yhdeksän kuukauden työkokemus varhaiskasvatuksesta. Monimuotokoulutus osoittautui suosituksi, ja moni perusopinnot suorittanut ei saanut koulutuspaikkaa ensimmäisellä hakukierroksella. Varhaiskasvatuksen opettajapulan paikkaamiseksi kannattaa jatkaa monimuotokoulutusta.

Kentältä on tullut jo pitkään hätähuutoja laadukkaan varhaiskasvatuksen turvaamisen puolesta. Meillä päättäjillä on vastuu varmistaa, että jokaisen lapsen oikeudet varhaiskasvatuksessa toteutuvat ja että jokainen lapsi saa kasvuun ja oppimiseen kaiken tarvittavan tuen ja turvallisen kasvuympäristön.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten hallitus pyrkii turvaamaan varhaiskasvatuksen laatua ja näin ollen lasten oikeuksien toteutumista ja

aikooko hallitus jatkaa tulevana vuosina varhaiskasvatuksen opettajan monimuotokoulutusta, jotta esimerkiksi lähihoitajataustaiset lastenhoitajat voivat kouluttautua työn ohella varhaiskasvatuksen opettajiksi?

Helsingissä 5.11.2021

Sofia Virta vihr
Saara Hyrkkö vihr
Atte Harjanne vihr
Hanna Holopainen vihr
Pirkka-Pekka Petelius vihr
Satu Hassi vihr
Noora Koponen vihr
Inka Hopsu vihr
Tiina Elo vihr